

Posudek na magisterskou diplomovou práci

Jiřina HOLKUPOVÁ

Role komunitního tlumočnicka z hlediska očekávání účastníků tlumočnické komunikační situace

The Role of Community Interpreter from the Point of View of Users' Expectations

UK FF UTRL, Praha leden 2010

Cílem předkládané diplomové práce je zjistit, jaká jsou očekávání tlumočnicků a jejich služeb využívajících institucí. Práce se zabývá výhradně komunitním tlumočením.

V části teoretické diplomantka velmi dobře a vyčerpávajícím způsobem mapuje výzkum a odborné studie, které se věnují komunitnímu tlumočení a specificky roli tlumočnicka. Upozorňuje na to, že autoři starších prací vycházeli z předpokladu, že je možné aplikovat poznatky z oblasti konferenčního tlumočení na tlumočení komunitní. V posledních několika desetiletích roste zájem o komunitní tlumočení a řada autorů se odklání od tohoto přístupu a zdůrazňuje i „netradiční“ role tlumočnicka. Autorka v této části konstatuje i to, že pouze v zemích, ve kterých má komunitní tlumočení dlouhou tradici, existují standardy uplatňované na profesi komunitního tlumočnicka, které jasně vymezují tlumočnickovu roli.

Naopak v ČR nemá komunitní tlumočení prakticky žádnou tradici, i když i zde se situace začíná měnit, o čemž svědčí i řada prací – většinou diplomových – publikovaných na toto téma v prvním desetiletí 21. století.

V části empirické, kterou považují za velmi zdařilou, diplomantka nejprve definuje předmět a cíl výzkumu a stanovuje hypotézy. V podkapitole 3.2 popisuje zvolenou metodiku. Jedná se o dotazníkové šetření, pro jehož potřeby byla navrženy dva dotazníky – jeden pro tlumočnický, druhý pro pracovníky oslovených institucí. Návrh dotazníků byl před zahájením výzkumu konzultován s docentem Buriánkem z Ústavu sociologie FF UK. Formuláře dotazníků jsou přiloženy k diplomové práci jako přílohy III a IV.

Na empirické části hodnotím hlavně to, že diplomantka věnovala velké úsilí a značné množství času tomu, aby práce měla pokud možno vysokou vypovídací hodnotu, tzn. aby počet oslovených tlumočnicků a institucí byl co nejvyšší. Návrh dotazníků rozeslaných tlumočnickům (celkem 865) byla 26%, návratnost dotazníků rozeslaných institucím (celkem 1240) byla shodná (26%). Zpracování empirické části je na mimořádně vysoké úrovni, grafy jsou velmi přehledné, komentáře k nim dobře vysvětlují zjištěné údaje a vzájemné vztahy mezi nimi.

Pokud bylo cílem diplomové práce zmapovat, jaký rozsah role očekávají od tlumočnicka zástupci institucí a jak svou roli vnímají sami tlumočnické, můžeme konstatovat, že tento záměr se podařilo diplomantce splnit.

V kapitole 4 Závěr je zajímavé zjištění, že „*Jak tlumočníci, tak pracovníci institucí při hodnocení tlumočnickovy role zřejmě zároveň uplatňují obecně vžitou představu o osobě tlumočnicka, založenou spíše na modelu pasivního komunikačního kanálu, tak vlastní představu o efektivní tlumočené komunikaci, protože hodnotí kladně jak projevy tlumočnicka odpovídající spíše pasivní roli, tak projevy odpovídající roli aktivní.*“

Dále diplomantka konstatuje, že tlumočníci i pracovníci institucí se v podstatě shodují na vymezení role tlumočnicka při komunitním tlumočení, což by mohlo být považováno za předpoklad spolupráce v reálné situaci. Praxe je však bohužel jiná. Na závěr kapitoly 4 diplomantka navrhuje, aby se některá z dalších diplomových prací soustředila na výzkum faktických uživatelů těchto služeb, tedy cizinců, kteří bez tlumočnicka nejsou schopni se se zástupci institucí domluvit.

K formální stránce práce nemám žádné připomínky. Práce je velmi dobře napsaná, formulačně i terminologicky přesná. Rozsahem a výběrem prostudované literatury diplomantka dokazuje, že se velmi dobře orientuje v dané problematice a odborné literatuře.

Diplomovou práci Jiřiny Holkové proto doporučuji k obhajobě a hodnotím ji stupněm **v ý b o r n ě**. Domnívám se, že je možné uvažovat i tom, že by práce byla navržena jako práce rigorózní.

V Praze dne 23. ledna 2010

PhDr. Jana Rejšková
vedoucí práce